

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ІМПРОВІЗАЦІЇ ТА ГАРМОНІЇ У ДЖАЗІ

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Музикознавство та композиція Сольне інструментальне та вокальне виконавство Оркестрова майстерність Хорове та оперно-симфонічне диригування	
Курс	3	
Семестр	5, 6	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	240 годин / 8 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Вибіркова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Давидов Сергій Петрович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри музичного мистецтва естради та джазу (клас спеціального фортепіано)
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Davydov.pdf davydovjazz@gmail.com
Анотація	Вибіркова навчальна дисципліна «Особливості функціонування гармонії у джазі» пропонується всім здобувачам-бакалаврам, зацікавленим специфікою джазового мистецтва. Зміст дисципліни спрямовано на розкриття всіх основних аспектів застосування виразних та формоутворюючих властивостей гармонії у художньої системі джазового мистецтва. За допомогою цього курсу здобувачі будуть розуміти особливості логіки розвитку гармонічних прогресій у різних стильових напрямках джазового мистецтва, а також матимуть можливість набуття знань та навичок: 1) грамотного розшифрування буквено-цифрового запису гармонії для формування відповідних акордових співзвуч; 2) професійно обумовленого з'єднання складних акордових комплексів; 3) створення власних оригінальних гармонічних послідовностей до різнопланових джазових тем.	

<p>Мета дисципліни</p>	<p>Розширення спектру професійного музично-творчого тезаурусу та вдосконалення креативного мислення здобувачів-бакалаврів галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 025 Музичне мистецтво на підґрунті вивчення специфіки використання виразних і формоутворювальних можливостей музичної гармонії у сфері джазового мистецтва, що є для здобувачів важливим додатковим чинником для створення їх власних художньо-музичних концепцій, орієнтованих на застосування досягнень джазової практики.</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p><i>Тема 1. Ладовий генезис гармонії.</i> Діатонічні ладові звукоряди. Тональність як функціональна ладова система з належністю до мажорного або мінорного нахилу. Ангемітонні та гемітонні звукоряди. Пентатоніка. Симетричні звукоряди. Блюзовий лад. Природний взаємозв'язок та взаємовплив ладових структур і акордових співзвуч.</p> <p><i>Тема 2. Характеристика різноманітних типів структурної будови акордів.</i> Акорди терцового типу будови, акорди квартового принципу структуризації, акорди змішаного типу, акорди заданої структуризації. Класифікація акордів терцового надбудовного структурного типу (з 7, 9, 11, 13 тонами) і способи їх знакової фіксації за допомогою засобів буквено-цифрової системи, прийнятої у джазовому мистецтві. Альтерації тонів акордів терцової структури.</p> <p><i>Тема 3. Аранжовані моделі акордів терцового типу.</i> Способи формування аранжованих моделей акордів терцового типу з 9, 11, 13 тонами. Стандартизовані форми викладу аранжованих акордів. Тісне, змішане та широке розташування тонів акордів. Переосмислення нестійких тонів лада в стійкі у контексті панування у музично художньої системі джазу великих акордів терцової структури та гармонічних співзвуч квартової будови.</p> <p><i>Тема 4. Ладифункціональні та фонічні властивості акордів.</i> Ладифункціональні фактори нормативного руху акордів. Гармонічні звороти (V7-I), (Im-V7-I) як відображення функціональних послідовностей (D-T), (S-D-T) і як знакова формула стандартизованого способу гармонічного розвитку в контексті тональних відхилень і модуляцій. Принципи та прийоми послідовного з'єднання аранжованих акордів.</p> <p><i>Тема 5. Закономірності та способи акордових заміни акордів.</i> Ускладнення і переосмислення гармонічних послідовностей початкових музичних тем в аспекті джазово-орієнтованого музикування. Заміни акордів за функціональною відповідністю. Заміни акордів за фонічною відповідністю.</p> <p><i>Тема 6. Блокакорди.</i> Блокакорди як один із прикладів застосування гетерофонії у джазі. Техніка блокакордів. Стандартні та оригінальні прийоми використання техніки блокакордів.</p> <p><i>Тема 7. Поліакорди.</i> Поліладовість. Поліфункціональність. Поліакорди як багатшарове об'єднання акордових співзвуч. Поліакордова гармонія як послідовний зв'язок художньо обумовлених багатшарових комплексно</p>

	<p>узгоджених субструктур.</p> <p><i>Тема 8. Об'єднання мажору та мінору.</i> Одноименні, паралельні та однотерцеві мажорно-мінорні функціональні ладові системи. Блюз як жанрова форма (лад, гармонія, архітектоніка форми початкової теми). Типові особливості музичного інтонування в блюзі.</p> <p><i>Тема 9. Ладова модальність у джазі.</i> Ладова модальність як позагармонічний ресурс імпровізації. Акорди квартового принципу структуризації та акорди змішаного (кварто-терцового) типу структуризації («So What» chords) як основні типові гармонічні співзвуччя у ладовому джазі. Співставлення і синтезування ладової модальності та функціональної гармонії.</p> <p><i>Тема 10. Вільна гармонізація.</i> Нефункціональна гармонія. Фонічні властивості акордів. Гармонічна сонорність.</p> <p><i>Тема 11. Художня логіка імпровізаційного мислення у джазі.</i> Теоретичні аспекти джазової імпровізації. Варіаційна форма як традиційна основа імпровізаторського музикування у джазовому мистецтві. Музичні тексти джазових стандартів й евергрінів як типовий матеріал початкових тем для створення імпровізацій: гармонічна послідовність як імпульс та основа для формування імпровізації; інтонаційний зміст мелодії початкової теми як музичний ресурс для мотивної розробки у процесі імпровізації. Інтонаційні та метроритмічні особливості формування джазової імпровізації. Багатоаспектність поняття свінгу.</p> <p><i>Тема 12. Принципи та прийоми фактурної організації джазових музичних творів.</i> Особливості фактурування в різних жанрах та стильових напрямках джазової музики.</p>
Види занять	Практичні заняття та самостійна робота.
Методи навчання	Метод лекційних та практичних занять; метод акустичної ілюстрації (метод звукової ілюстрації гармонізації джазових музичних творів в інтерпретації педагога), компаративний метод (метод порівняння ілюстрацій звукової реалізації різних варіантів формування гармонічної прогресії джазового музичного твору); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна персональна робота здобувачів вищої освіти.
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): теоретичне опитування, виконання гармонічних послідовностей, що відповідають стандартним джазовим музичним темам.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): диференційований залік (6 семестр).</p> <p>Екзаменаційна атестація здійснюється у формі акустичної демонстрації творчого проекту у вигляді виконання типових гармонічних послідовностей джазових музичних тем і</p>

	самостійно створених оригінальних гармонічних прогресій, що відповідають джазовим музичним темам.
Особливості та політики дисципліни	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки використанню електронних сервісів Google Meet, Zoom, Viber, Telegram тощо, листуванню через e-mail, посиланню на Google Disk.</p> <p>Від здобувачів очікується регулярне відвідування занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
Рекомендовані джерела інформації	<p>Aebersold, J. (2015). <i>How to Play Jazz for Piano: The Most Widely Used Improvisation Method on the Market</i>. Alfred Music. https://www.jazzbooks.com/mm5/merchant.mvc?Screen=PROD&Product_code=V01P</p> <p>Gridley M. (2013). <i>Concise Guide to Jazz</i>. (7th ed.) Pearson Upper Saddle River, New Jersey 07458. https://www.researchgate.net/profile/Mark-Gridley/publication/323848437_Instructor's_Resource_Manual_Seventh_edition_concise_guide_to_jazz_mark_c_gridley/links/5aafa647a6fdcc1bc0bcc6b6/Instructors-Resource-Manual-Seventh-edition-concise-guide-to-jazz-mark-c-gridley.pdf</p> <p>Hodson R. (2007). <i>Interaction, Improvisation, and Interplay in Jazz</i>. New York : Routledge. https://www.researchgate.net/publication/250015233_Robert_Hodson_Interaction_Improvisation_and_Interplay_in_Jazz_New_York_and_London_Routledge_2007</p> <p>Phil DeGreg. (2015) <i>Jazz Keyboard Harmony</i>. Alfred Music. https://pdfcoffee.com/phil-de-greg-jazz-keyboard-harmonypdf-4-pdf-free.html</p> <p>The New Real Book. (2005). (Vol. 1 – 3) Petaluma: Sher Music Co. https://www.biblio.com/9780961470142</p> <p>Tucker, S. (2012). Deconstructing the jazz tradition: The "subjectless subject" of new jazz studies. In D. Ake, C. H. Garrett, & D. Goldmark (Eds.), <i>Jazz/not jazz: The music and its boundaries</i> (pp. 264–284). Berkeley, CA: University of California Press. https://www.degruyter.com/document/doi/10.1525/9780520951358-015/html</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Основи імпровізації та гармонії у джазі», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського від 26 серпня 2024 року, протокол № 1.